

Til ordfører og rådmann i kommunene i Hordaland

Vi anmoder kommunene om tiltak for å oppfylle Montrealavtalen for vern av naturmangfold 30% vern og 30% restaurering innen 2030

**Naturavtalen inngått i Montreal krever innsats fra alle som forvalter natur.
All natur ligger i en kommune. Kommunene er naturens viktigste støttespillere!**

Verdens naturmangfold er alvorlig truet. Nesten 70% av mengden dyr har forsvunnet på grunn av menneskelig aktivitet og naturinngrep¹. 25% av artene i verden er nå truet². Naturlandet Norge er ikke noe unntak, 21% av artene våre truet³. Basert på det mørke bildet som males av rapporten fra FNs naturpanel om tilstanden til naturen verden over, ble Montrealavtalen inngått. 196 land, Norge inkludert, inngikk i desember 2022 denne omfattende avtalen om å bevare verdens naturmangfold. Avtalen skal sikre at verden verner minst 30% av areal i natur og hav innen 2030⁴. Videre skal 30% av all natur som er ødelagt være restaurert innen 2030.

Det å la være å bygge ut natur er et av de beste tiltakene for å løse klimakrisen⁵, og det å ta vare på natur har positive effekter på alle andre av FNs bærekraftsmål, inkludert helse.

Her kommer Naturvernforbundet i Hordaland med konkrete forslag til hvordan kommunene kan spille på lag med naturen og bidra til å nå målene for Montrealavtalen innen 2030.

Planvask

Naturvernforbundet anmoder alle norske kommuner om å starte en prosess for «planvask», dvs. å gjennomgå eksisterende arealplaner med tanke på omregulering av areal til landbruk-, natur og friluftsmål (LNF) snarest mulig⁶. Her bør målet om 30% vern av representativ natur, målt i areal av LNF-områder, være et minimumskriterium. Vi oppfordrer også kommuner som allerede har nasjonalparker og verneområder som omfatter mer enn 30% av kommunens areal, til å gjennomføre planvask og regulere flere arealer til LNF-områder. Målet om 30% vern er et globalt gjennomsnitt, men mange regioner i verden har ikke nok intakt natur igjen til å kunne oppfylle målet. Regioner som har mer intakt natur igjen, som mange kommuner i Norge, har derfor et spesielt ansvar for å verne mer enn 30%. Naturområdene som kommunene skal verne bør være basert på naturtypens viktighet for naturmangfold og klimaregulering, slik som for eksempel de naturtypene Norge har spesielt ansvar for ifølge naturmangfoldloven⁷, og de som er truet ifølge rødlista for naturtyper⁸. Våre kommuner bør også være i forkant for å innføre forbud mot nedbygging av myr på grunn av den viktige rollen naturtypen

¹ <https://livingplanet.panda.org/>

² <https://ipbes.net/global-assessment>

³ <https://www.artsdatabanken.no/roedlisteforarter2021/Resultater>

⁴ <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/miljoe-og-klima/fns-naturavtale>

⁵ <https://www.ipcc.ch/report/sixth-assessment-report-cycle/>

⁶ <https://www.sabima.no/ta-planvasken-kommunepolitikere/>

⁷ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-05-13-512/C2%A73#%C2%A73>

⁸ https://www.artsdatabanken.no/Pages/258588/Presentation_av_Roedlista

spiller for naturmangfold, vannregulering og karbonlagring⁹. Miljødirektoratet har en god oversikt over muligheter og handlingsrom som ligger i arealplanlegging¹⁰ som kommunene bør bruke ved prioritering av vern.

Kommunal Montrealplan

Vi anmoder om at kommunestyrene ber administrasjon/byrådet utvikle et plandokument som gir en samlet oversikt over areal og vernemål i tråd med Montrealavtalen. Planen bør inkludere ambisjoner for planvask og hvilke lover og forskrifter kommunen vil ta i bruk for å bidra til at kommende generasjoner får overlevert uberørt natur. Planen bør også gi en oversikt over eventuelle kommunale subsidier av arealødeleggelse og planen bør vurdere om subsidiene er i tråd med målene til Montrealavtalen. Nordre Follo kommune har laget en Kommunedelplan for naturmangfold som kan gi inspirasjon¹¹. Ønsker du mer kunnskap om din kommune satser på naturen? Sabima har laget en rangering¹².

Ingen økonomisk risiko for kommunene

Det er viktig å være oppmerksom på at endring og tilbakeføring av areal til LNF-områder ikke utløser noen plikt/lov/krav til økonomisk kompensasjon for kommunene så lenge byggetillatelse ikke er gitt. Dette gjelder også dersom kommunen ikke ønsker å sende uønskede private utbyggingsforslag til administrativ og politisk behandling. Kommunen har anledning til å omregulere områder når som helst.

Den kommunale verktøykassen gir muligheter

Norske kommuner er viktigste beslutningsmyndighet for å respektere og iverksette kraftfulle og nødvendige tiltak for å nå målene i Montrealavtalen.

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunestyrets overordnede styringsdokument. I arbeidet med samfunnsdelen bør kommunen vurdere alternative strategier for samfunnsutvikling, langsiktig arealbehov og sektorenes virksomhet. Naturvernforbundet støtter Regjeringen sin anbefaling om at kommunen vurderer hvordan prioriteringene kan bidra til å nå FNs bærekraftsmål. Samfunnsdelen skal gi grunnlaget for overordnede prioriteringer i arealdelen, for eksempel gjennom en egen arealstrategi¹³. Det er også avgjørende at kommunen bruker Plan- og bygningssloven til å beskytte natur.

Hva er våre forpliktelser etter Montrealavtalen?

Professor Vigdis Vandvik ved Universitetet i Bergen deltok i arbeidet med naturavtalen. Hun mener den globale naturavtalen er historisk: Den er den første internasjonale avtale om beskyttelse av artsmangfold med støtte fra 196 land. Den er vitenskapelig basert i FNs naturpanel (IPBES). Vandvik laget en kortversjon om våre forpliktelser¹⁴:

⁹ <https://www.sabima.no/forby-nedbygging-av-myr-na/>

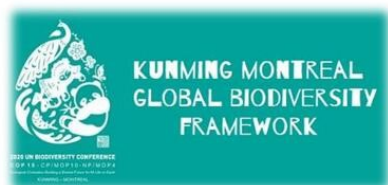
¹⁰ <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/miljohensyn-i-arealplanlegging/naturmangfold/>

¹¹ https://www.nordrefollo.kommune.no/globalassets/nordre-follo/horinger-og-kunngjoringer/kommunedelplan-naturmangfold/kommunedelplan-for-naturmangfold-2022_plandokument-til-1gangsbehandling.pdf

¹² <https://naturkampen.sabima.no/fylke/vestland>

¹³ https://www.regjeringen.no/no/tema/plan-bygg-og-eiendom/plan_bygningsloven/planlegging/plansystem_prosess/kommunale_planoppgaver/id2836162/?expand=factbox2836171

¹⁴ https://www.uib.no/cesam/159847/jukselapp-til-den-globale-kunming-montr%C3%A9a-naturavtalen?fbclid=IwAR3VtocEPCzq0_13ab_2EBtrqdMEBwfOMtl9piSfLO_cena_0O6epHZJITw

- 5 Hindre skade fra **høsting og bruk** av ville arter
- 6 Nye **fremmede arter**, minst 50% reduksjon
- 7 Risiko fra **forurensing**, minst 50% reduksjon
- 8 Effekt og skade fra **klimaendringer** redusert

- 14 Integrere naturhensyn i all **politikk / forvaltning**
- 15 Rapportere og synliggjøre i **næring/finans**
- 16 Bærekraftig **forbruk**, halvere matsvinn
- 18 Fase ut 'perverse' **subsidiar**, øke **finansiering**
- 17, 23 **Styrke kapasitet, urfolk, lokalsamfunn, kvinner**

- 1 Naturhensyn i all **arealplanlegging**, «nær-0 tap»
- 2 **Restaurere 30%** av forringet natur
- 3 Effektivt **vern av 30%** land og hav
- 4 Stoppe menneskeskapt **utryddelse** av arter

- 9 Bærekraftig **forvaltning** av ville arter, goder
- 10 Bærekraftig **land-, skog-, havbruk og fiskeri**
- 11 Restaurere, bevare og øke **naturgoder**
- 12 Mer areal / adgang til natur i **byer** og tettsteder
- 13 Rettferdig fordeling av goder fra **genressurser**

Fire overordna mål

- A. Reversere tap av natur
- B. **Bærekraftig bruk**
- C. Fordeling av naturgoder
- D. Ressurser til gjennomføring skal oppfylles innen 2050

- 2030-mål
- Ikke tidfesta

© Vigdis Vandvik 2023

<https://www.cbd.int/doc/c/e6d3/cd1d/daf663719a03902a9b116c34/cop-15-l-25-en.pdf>

Lykke til!

Vi i Naturvernforbundet bistår gjerne med informasjon og tips om ressurser så langt vi har kapasitet. Ta i så fall kontakt med oss på hordaland@naturvernforbundet.no.

Med vennlig hilsen

Naturvernforbundet Hordaland

v/ leder Tom Skauge

916 06 803